Lietas arhīva Nr. CA-0360-18/10
ECLI:LV:ZAT:2018:1221.C30470516.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Aizkrauklē 2018.gada 21.decembrī

Zemgales apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese S.Maršāne
tiesneses I.Skudra un I.Belicka
ar tiesas sēdes sekretāri I.Boži,
piedaloties apelācijas sūdzības iesniedzējas prasītājas SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" pārstāvim /pers. B/,
izskatīja atklātā apelācijas instances tiesas sēdē **civillietu SIA „Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr.40103362321, prasībā pret /pers. C/, personas kods /personas kods/, par maksājumu parāda piedziņu par dzīvojamās mājas uzturēšanu, apsaimniekošanu un saņemtajiem pakalpojumiem sakarā ar prasītājas SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" apelācijas sūdzību par Ogres rajona tiesas 2018.gada 15.februāra spriedumu.**

Aprakstošā daļa

2016.gada 18.februārī SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" cēla Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā prasību pret /pers. C/ par parāda piedziņu, kurā saskaņā ar Civillikuma 701., 705., 863., 1071., 1402., 1759., 1765.pantu, Dzīvokļa īpašuma likuma 10.pantu, likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta septīto daļu, Ministru Kabineta noteikumiem Nr.1014 „Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu", Ministru Kabineta noteikumiem Nr.1013 „Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu" lūdz tiesu: piedzīt no /pers. C/ par labu SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" pārvaldīšanas, apsaimniekošanas un saņemto komunālo pakalpojumu maksas pamatparādu 3674,38 EUR, likumiskos procentus 334,53 EUR, kā arī valsts nodevu 395,10 EUR un tiesāšanās izdevumus 4,70 EUR, kopā - 4408,71 EUR; noteikt SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" tiesības saņemt līdz sprieduma izpildei 6% gadā no pamatparāda summas.

Prasības pieteikumā norādīts, ka SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" (pirms reorganizācijas Rīgas pašvaldības SIA „Purvciema nami", pirms tam Rīgas pašvaldības uzņēmums, bezpeļņas organizācija namu pārvalde „Purvciems") pārvaldīšanā, saskaņā ar Rīgas domes lēmumu Nr.3291 „Par dzīvojamo māju pārvaldīšanas līguma projektu apstiprināšanu un atsevišķu Rīgas domes lēmumu atzīšanu par spēku zaudējušiem" (2011.gada 5.jūlija Dzīvojamo māju pārvaldīšanas līgums Nr.RD-11-910-lī, pirms tam 2003.gada 18.febrāra Nekustamo īpašumu apsaimniekošanas pilnvarojuma līgums Nr.DI_03-80-lī) atrodas dzīvojamā māja /adrese/ (turpmāk arī Dzīvojamā māja).

Saskaņā ar Zemesgrāmatu nodalījumu, atbildētājs, pamatojoties uz 2011.gada 28.septembra mantojuma apliecību par tiesībām uz mantojumu pēc likuma, no 2011.gada 28.septembra līdz 2011.gada 2.novembrim bija dzīvokļa Nr.25 (turpmāk arī Dzīvoklis) īpašnieks Dzīvojamā mājā.

Atbildētājs dzīvokli ir mantojis, tāpēc saskaņā ar Civillikuma 701., 705.pantu uz viņu pāriet visas saistības, ko nebija nokārtojis mantojuma atstājējs.

Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta noteikumiem atbildētāja pienākums ir piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā, segt dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumus, norēķināties par saņemtajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu, neatkarīgi no tā, vai ar atbildētāju ir noslēgts dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līgums.

Saskaņā ar Civillikuma 1402.pantu saistība starp atbildētāju un prasītāju pastāv uz likuma pamata. Līgumiskās attiecības starp pusēm nepastāvēja, tādējādi atbildētāja pienākums maksāt procentus, kas izriet no likuma un likumā noteiktajā kārtībā.

Atbildētāja parāds par Dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, uzturēšanu un komunālajiem pakalpojumiem sāka veidoties no 2004.gada janvāra, pastāvīgi pieaugot, un uz 2016.gada 1.janvāri (tā prasības pieteikumā) prasības summu veido pamatparāds 3674,38 EUR un likumiskie procenti 334,53 EUR, kas saskaņā ar Civillikuma 1759., 1765.pantu, aprēķināti par laika periodu no 2008.gada 1.jūnija līdz 2009.gada 31.jūnijam.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītāja 2014.gada 10.septembrī iesniedza tiesā pieteikumu pret atbildētāju par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājumu kārtībā. Tiesa pieņēma lēmumu izbeigt tiesvedību (lietas 4.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 32.[1] panta noteikumiem ar Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētājas 2017.gada 15.marta lēmumu civillieta Nr.C30470516 nodota izskatīšanai Ogres rajona tiesai (no 2018.gada 1.marta Zemgales rajona tiesa) (lietas 35.lapa).

Atbildētājs/pers. C/ iesniedza rakstveida paskaidrojumu par SIA „Rīgas namu pārvaldnieks celto prasību, kurā lūdz tiesu prasību noraidīt, norādot, ka saskaņā ar Komerclikuma 406.pantu ir iestājies prasības celšanas noilgums (lietas 63.lapa).

Prasītāja SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" iesniedza atsauksmi uz atbildētāja paskaidrojumiem, kurā cita starpā norādīts, ka, pārvaldot Dzīvojamo māju, SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" īsteno šīs dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pienākumu, kas ar likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta septīto daļu uzlikts Rīgas pašvaldībai. Šā likumiska pienākuma pildīšana nav uzskatāma par komercdarījumu Komerclikuma 388.panta izpratnē. Tas arī ir atzīts Latgales apgabaltiesas 2016.gada 1.jūnija spriedumā civillietā Nr.C322283015 CA-0259/16. Dzīvokļa īpašnieka pienākums piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā un apsaimniekošanā, kā arī norēķināties par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu, un segt dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumus izriet no likuma, neatkarīgi no tā, vai starp dzīvokļa īpašnieku un namu pārvaldnieku ir vai nav noslēgts dzīvojamās mājas pārvaldīšanas līgums. Šādos apstākļos nav pamata piemērot apspriežamai saistībai Komerclikuma D daļas 406.panta noteikumus par trīs gadu noilgumu, kurš piemērojams prasījumiem, kas izriet no komercdarījumiem, bet ir piemērojams Civillikuma 1895.pantā noteiktais noilgums 10 gadi.

Atsauksmē norādīts, ka prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja pamatparādu 3674,38 EUR par laika periodu no 2004.gada 1.janvāra līdz 2011.gada 2.novembrim, likumiskos procentus 334,53 EUR un tiesas izdevumus - valsts nodevu 395,10 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR (lietas 65.-69.lapa).

Ar Ogres rajona tiesas 2018.gada 15.februāra spriedumu noraidīta SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" prasība pret /pers. C/ par dzīvojamās mājas uzturēšanas, apsaimniekošanas maksas un saņemto pakalpojumu parāda piedziņu.

Spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

Ar lietas materiālos esošajiem rakstveida pierādījumiem apstiprinās prasības pieteikumā norādītie apstākļi par to, ka Daudzdzīvokļu māja /adrese/ saskaņā ar 2003.gada 18.februāra nekustamo īpašumu apsaimniekošanas pilnvarojuma līgumu Nr.Di-03-80-lī bija nodota Rīgas pašvaldības uzņēmuma bezpeļņas organizācijas namu pārvaldes „Purvciems" pārvaldīšanā (lietas 9.-13.lapa). Savukārt ar 2010.gada 29.decembri Rīgas pašvaldības sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Purvciems" tika reorganizēta un apvienošanās rezultātā izveidoja jaunu sabiedrību, kura reģistrēta LR Uzņēmuma reģistrā kā SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" (lietas 14.-20.lapa). Tiesa atzīst, ka ar minēto pierādīts, ka prasītāja ir reorganizētā uzņēmuma Rīgas pašvaldības uzņēmuma bezpeļņas organizācijas namu pārvaldes „Purvciems" tiesību un saistību pārņēmēja.

Tiesa, atsaucoties uz likuma „Par pašvaldībām" 14.panta pirmās daļas 1., 2.punktu un trešo daļu, 15.panta ceturto daļu, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40.panta otrās daļas un 41.panta pirmās daļas noteikumiem, spriedumā norādīja, ka, nododot māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas funkcijas prasītājai, Rīgas dome realizē publiska subjekta tiesības Valsts pārvaldes iekārtas likumā ietvertā regulējuma izpratnē.

Izvērtējot konkrētā strīda apstākļus, atsaucoties uz judikatūras atziņām (*sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 28.septembra spriedumu lietā Nr.SKC – 232/2011*), tiesa norādīja, ka, izveidojot sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Rīgas namu pārvaldnieks", kas lietā ir prasītāja, Rīgas dome veic publiskas personas komercdarbību, nozarē, kurā tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu.

Tiesa secināja, ka prasītājai kā izveidotam publiskas personas instrumentam nav savu interešu gūt peļņu, taču, izmantojot tai deleģētās tiesības, kas izriet no dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas, prasītāja realizē komercdarbību un līgumiskajās attiecībās uzstājas kā komersants. Līdz ar to tiesa atzina, ka nav pamatots prasītājas atsauksmē uz atbildētāja paskaidrojumu izteiktais arguments, ka konkrētajā situācijā nav piemērojamas Komerclikuma tiesību normu prasības.

Pārbaudot lietas materiālus, tiesa konstatēja, ka lietas materiālos nav atrodams neviens rakstveida pierādījums, kas apliecinātu, ka prasītāja vispār būtu sūtījusi atbildētājam uz jebkādu adresi jebkāda veida korespondenci – rēķinus, brīdinājumus, pretenzijas u.tml. Prasības pieteikumam pievienots tikai parāda aprēķins (lietas 23.lapa). Atbildētājs savos rakstveida paskaidrojumos (lietas 63.lapa) saistībā ar minēto apstākli ir atsaucies uz Komerclikuma 388., 389. un 406.pantu, norādot uz prasījumu noilguma iestāšanos.

Atsaucoties uz Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 21.aprīļa spriedumā lietā Nr.SKC-100/2010 pausto viedokli, tiesa norādīja, ka, gadījumā, ja, izskatot lietu pēc būtības, tiesa konstatē, ka ir iestājies civiltiesību normās noteiktais noilgums, tad tai jāpārbauda vienīgi jautājums par noilguma apturēšanu vai pārtraukšanu, bet nav jāskaidro faktiskie apstākļi un jāvērtē pierādījumi, jo noilgums ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai.

Spriedumā norādīts, ka, atbilstoši Komerclikuma 406.panta noteikumiem, kas ietverti likuma „D" daļā, no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš.

Saskaņā ar Komerclikuma 389.pantu, ja darījums ir komercdarījums tikai vienam no darījuma dalībniekiem, šā likuma noteikumi par komercdarījumiem ir vienlīdz piemērojami arī pārējiem darījuma dalībniekiem, ciktāl normatīvajos aktos patērētāju tiesību aizsardzības jomā vai citos likumos nav noteikts citādi.

Tā kā Komerclikumā nav paredzēti speciāli noteikumi par noilguma pārtraukumu, piemērojami Civillikuma noteikumi.

Atbilstoši Civillikuma 1902.-1906.pantā noteiktajam, noilgumu pārtrauc prasības celšana tiesā vai šķīrējtiesā, atgādinājums parādniekam par parādsaistībām, kā arī kreditora prasības atzīšana jebkādā veidā no parādnieka puses.

Tā kā prasītāja ir komersants, atbilstoši Komerclikuma 389.panta jēgai un saturam, konkrētajā lietā ir piemērojami Komerclikuma D daļas nosacījumi, tai skaitā Komerclikuma 406.pants, kurā noteikts, ka no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš.

Komerclikuma Pārejas noteikumu 16.punktā noteikts - ja šā likuma D daļas spēkā stāšanās dienā, Civillikumā vai citā likumā noteiktais noilguma termiņš nav notecējis, bet šā likuma D daļa nosaka īsāku noilguma termiņu, piemērojams šā likuma D daļā noteiktais noilguma termiņš, kurš skaitāms no 2010.gada 1.janvāra. Ja pēc šāda aprēķina noilguma termiņš iznāk garāks par līdzšinējo noilguma termiņu, noilguma termiņš izbeidzas tajā dienā, kad tas būtu notecējis saskaņā ar Civillikumu vai citu normatīvo aktu.

Ņemot vērā, ka Komerclikuma noteikumi attiecībā uz komercdarījumiem kā *lex specialis* attiecināmi pret Civillikumā vispārīgi noteikto 10 gadu noilguma termiņu, tad komercdarījumiem piemērojami Komerclikuma noteikumi.

Prasītāja ir norādījusi, ka 2014.gada 10.septembrī iesniegusi tiesā pieteikumu par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, bet pirms tam nekādi brīdinājumi atbildētājam nav sūtīti, vismaz nekādus pierādījumus par pretējo prasītāja nav iesniegusi. Līdz ar to tiesa atzīst, ka noilguma termiņš, skaitot no 2010.gada 1.janvāra, ir iestājies 2013.gada 1.janvārī.

Tādējādi tiesa atzinusi, ka lietā ir iestājies prasības noilgums, kas ir pamats prasības noraidīšanai.

Tiesa atsaucās uz Civillikuma 1893., 1910., 1.pantu, tiesību doktrīnā (*sk. Torgāns K., Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 278.lpp*.) un Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 21.aprīļa spriedumā (*lieta Nr.SKC-100/2010*) paustajām atziņām un norādīja, ka prasības tiesības realizācija iespējama tikai stingri un atbilstoši likumā noteiktajām prasībām, tādējādi atzīstams, ka prasītājai ir zudušas prasības tiesības pret atbildētāju. Prasītāja tai piešķirtās prasības tiesības likumā noteiktajā termiņā nav izmantojusi, līdz ar ko ir iestājies prasības noilgums, kas ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai un tiesa šajā lietā nevērtē pārējos lietas apstākļus, jo tie nevar ietekmēt tiesas nolēmumu.

Tā kā prasība ir noraidāma pilnībā, tiesas izdevumi prasītājai nav atlīdzināmi (lietas 81.-84.lapa).

Prasītāja SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" iesniedza apelācijas sūdzību par Ogres rajona tiesas 2018.gada 15.februāra spriedumu, kurā lūdz Zemgales apgabaltiesu izskatīt sākotnējo prasību no jauna pēc būtības pilnā apjomā, apmierināt prasītājas SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" prasību pret /pers. C/ un piedzīt no /pers. C/ par labu SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" galveno parādu par dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, uzturēšanu un komunālajiem pakalpojumiem, kas saistīts ar dzīvokļa īpašuma /adrese/ lietošanu, 4008,91 EUR un tiesas izdevumus, noteikt SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" tiesības saņemt līdz sprieduma izpildei 6% gadā no pamatparāda summas.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka spriedums tiek pārsūdzēts pilnā apjomā turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

Prasītāja, atsaucoties uz Civilprocesa likuma 193.panta piektās daļas noteikumiem, uzskata, ka tiesa spriedumā nepareizi piemērojusi materiālās tiesību normas un arī ir pārkāpusi procesuālās tiesību normas.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka tiesa nepamatoti izskatāmajai lietai ir piemērojusi 2010.gada 1.janvārī spēkā stājušos Komerclikuma D daļu, kas noteic, ka no komercdarījuma izrietoši prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš, ņemot vērā, ka Komerclikuma

noteikumi attiecībā uz komercdarījumiem kā *lex speciālis* attiecināmi pret Civillikumā vispārīgi noteikto 10 gadu noilguma termiņu.

Lietā nav strīda par to, ka prasītāja realizēja savus pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pienākumus saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta septīto daļu, kas noteic, ka pašvaldības pienākums ir pārvaldīt dzīvojamo māju līdz tās pārvaldīšanas tiesību nodošanai dzīvokļu īpašnieku sabiedrībai vai ar dzīvokļu īpašnieku savstarpēju līgumu pilnvarotai personai.

Dzīvojamās mājas /adrese/ (turpmāk arī Nekustamais īpašums) dzīvokļu īpašnieki nav pārņēmuši pārvaldīšanas tiesības, kā arī nav pilnvarojuši citu personu pārvaldīt un apsaimniekot nekustamo īpašumu, no minētā izriet, ka SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" bija pienākums pārvaldīt to.

Prasītāja, atsaucoties uz Civillikuma 1402.pantu un tā komentāriem *(sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa, Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Mans īpašums, 1998, 17.lpp.)* , norāda, ka Dzīvokļa īpašuma likums paredz ne tikai līgumisko, bet arī deliktu atbildību (ārpus līgumisko atbildību), nosakot dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas un komunālo pakalpojumu atlīdzību neatkarīgi no līguma noslēgšanas.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka saskaņā ar likuma „Par dzīvokļa īpašumu" 12.pantu atbildētājam ir pienākums piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā, segt tā izdevumus, norēķināties par saņemtajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa lietošanu, kā arī maksāt nomas maksu par zemes lietošanu, ja dzīvojamā māja atrodas uz citai personai piederošas zemes.

Savukārt tiesas secinājumi, prasītājas ieskatā, liecina par komerctiesību un Komerclikuma specifisko jēdzienu „komercdarbība", „komercdarījums" un „komersants" tulkošanas tiesisko regulējumu un nozīmi.

Pirmkārt, SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" ir pilnvarnieks, jo nekustamā īpašuma tiesiskais valdītājs ir Rīgas pilsētas pašvaldība.

Otrkārt, SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" noteiktajās attiecībās rīkojas nevis savas, kā komersanta interesēs (neraugoties uz to, ka formāli atbilst komersanta prasībām), bet Rīgas pilsētas pašvaldības un minētās mājas iedzīvotāju interesēs.

SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" 100% kapitāla daļas pieder Rīgas pilsētas pašvaldībai, līdz ar to atbilstoši Publiskās personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 1.pantam SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" ir pašvaldības kapitālsabiedrība, kuras darbības mērķi definēti Publiskās personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma otrajā pantā, proti, šā likuma mērķis ir veicināt publiskai personai piederošu kapitāla daļu un publiskās personas kapitālsabiedrību efektīvu pārvaldību, publiskās personas kapitālsabiedrību racionālu un ekonomiski pamatotu resursu izmantošanu, labas korporatīvās pārvaldības principu ievērošanu, kā arī nodrošināt publiskās personas līdzdalības nosacījumu ievērošanu.

Atbildētāja maksājumu saistības un parāds nav radies komercdarījuma rezultātā, līdz ar to uz maksājumu parādu nav attiecināms Komerclikuma 406.pants, jo, kā jau bija norādīts prasības pieteikumā, daudzdzīvokļu māja /adrese/ bija Rīgas pašvaldības valdījumā, kas saskaņā ar 2003.gada 18.februāra nekustamo īpašumu apsaimniekošanas pilnvarojuma līgumu Nr.DI_03-81-lī tika nodota Rīgas pašvaldības uzņēmuma bezpeļņas organizācijas namu pārvaldes „Mežciems" apsaimniekošanā. Pamatojoties uz Rīgas domes 2004.gada 19.oktobra lēmumu Nr.3555, tika reorganizēta un reģistrēta LR komercreģistrā par Rīgas pašvaldības SIA „Mežciema namsaimnieks". Ar 2010.gada 29.decembri Rīgas pašvaldības uzņēmuma bezpeļņas organizācijas namu pārvaldes „Mežciema namsaimnieks" tika reorganizēta, apvienojoties ar citām komercsabiedrībām un reģistrēta LR Uzņēmumu reģistrā par SIA „Rīgas namu pārvaldnieks", kā reorganizēto komercsabiedrību tiesību un saistību pārņēmēja.

Līdz ar to tiesa nepareizi piemērojusi tiesību normas un nepareizi konstatējusi faktus, kā arī nepareizi novērtējusi iesniegtos pierādījumus, proti, to faktu, ka daudzdzīvokļu māja /adrese/ tika pārvaldīta un apsaimniekota uz pilnvarojuma līguma pamata, nevis komercdarījuma.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka starp prasītāju un atbildētāju nebija noslēgts dzīvojamās mājas apsaimniekošanas un pārvaldīšanas līgums. Līdz ar to tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju regulē 1995.gada 28.septembra likuma „Par dzīvokļa īpašumu" normas.

Atsaucoties uz Valsts kontroles likuma 2.panta pirmās daļas 1.punkta, trešās daļas noteikumiem, apelācijas sūdzībā norādīts, ka, atbilstoši Valsts kontroles likumā noteiktajam Valsts kontroles revīzijai ir pakļauta SIA „Rīgas namu pārvaldnieks", kuras rīcībā ir publiskas personas finanšu līdzekļi vai manta.

Norādīts, ka prasītāja, balstoties uz Publisko iepirkumu likumu un uzraudzības iepirkuma biroju, kur SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" ir - tās kontrolē. Uzraudzības iepirkuma birojs uzrauga tikai valsts un pašvaldības institūcijas, uz kuru attiecas vienīgi likums.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka pastāv atsevišķi tiesu prakses gadījumi, kuros līdzīgas situācijas diemžēl risinātas atšķirīgi, tomēr joprojām Augstākās tiesas spriedumos nav atrodama judikatūra Komerclikumā paredzētā noilguma attiecināšanai uz tiesiskajiem darījumiem, kuros viena no pusēm ir komersants, kas arī ir bijis par iemeslu pilnīgi pretējiem spriedumiem pirmās un apelācijas instances tiesās izskatāmajā lietā.

No iepriekš norādītā secināms, ka dažādās tiesu iestādēs un dažādās tiesu instancēs Civillikuma 1905., 1893. un 1910.pantā paredzētie noilguma pārtraukšanas un piemērošanas nosacījumi kontekstā ar komercdarījumiem un Komerclikuma D daļas nosacījumiem tiek interpretēti dažādi, turklāt atšķirīgi vērtējot faktisko apstākļu attiecināmību un komerctiesību jomu, kas dotu pamatu piemērot Komerclikuma normas attiecībā uz noilguma termiņu.

Tieši šāds judikatūras un kopīgā regulējuma trūkums ir ļoti būtisks faktors ne tikai apelācijas tiesvedības ierosināšanai izskatāmajā lietā, bet arī nozīmīgs civiltiesiskās stabilitātes nodrošināšanas priekšnoteikums turpmāk, jo kā jau iepriekš norādīts esoša komerctiesību prakse no komersantiem pieprasa neapšaubāmus pierādījumus, lai komersanti varētu pamatot savu tiesību pastāvēšanu.

Tiesa ir pieļāvusi procesuālo normu - Civilprocesa likuma 97., 193.panta pārkāpumu, kā arī 189.panta trešās daļas pārkāpumu, kas attiecās uz visu spriedumu kopumā, un norādītie pārkāpumi ir noveduši pie nepareizas lietas izspriešanas.

Tiesa pārkāpusi Civilprocesa likuma 93.pantā noteikto pierādīšanas pienākumu un arī Civilprocesa 10.pantā noteikto sacīkstes principu, jo tiesa nepamatoti ir piemērojusi Komerclikuma interpretāciju un atsaukusies uz Valsts pārvaldes iekārtas likumu, kas pēc tam ir bijis par galveno motīvu prasības noraidīšanai (lietas 87.-88.lapa).

Atbildētājs/pers. C/ iesniedza rakstveida paskaidrojumus par prasītājas apelācijas sūdzību, kuros lūdz tiesu noraidīt SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" apelācijas sūdzību un izskatīt lietu Nr.C30470516 bez viņa klātbūtnes, uzlikt par pienākumu prasītājai iesniegt obligāti veicamo dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas darbu plānotā ieņēmumu un izdevumu tāmes kopsavilkumus par parāda aprēķina periodu.

Atbildētājs uzskata, ka SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" apelācijas sūdzība ir noraidāma šādu apsvērumu dēļ.

Prasītāja nepamatoti apgalvo, ka Ogres rajona tiesa ir pārkāpusi materiālās un procesuālās tiesību normas, jo nav nevienas objektīvas norādes uz to, kā arī atbilstoši Civilprocesa likuma 93.pantam nav iesniegti pierādījumi. Prasītāja arī norāda uz līdztiesības principa pārkāpšanu, bet nenorāda kā tieši šis pārkāpums ir izpaudies.

Prasītājas arguments par to, ka tai bija pienākums dzīvojamo māju /adrese/ pārvaldīt saskaņā ar likumu, nevis pušu noslēgto darījumu, maldina tiesu par lietas juridiskajiem apstākļiem. Saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" tiesību normām tas nav prasītājas pienākums veikt dzīvojamo māju, kuru dzīvokļu īpašnieki nav pārņēmuši tās pārvaldīšanu, bet pašvaldības vai VAS „Privatizācijas aģentūra" pienākums. Šajā gadījumā Rīgas pilsētas dome ir pilnvarojusi prasītāju, kā pašvaldības dibinātu uzņēmumu, veikt pārvaldīšanas funkcijas gan dzīvojamām mājām, kuru dzīvokļu īpašnieki nav pārņēmuši to pārvaldīšanu, gan arī dzīvojamām mājām, kur dzīvokļu īpašnieki ir pārņēmuši pārvaldīšanu.

Prasītāja nav ņēmusi vērā, ka gadījumā, ja dzīvokļa īpašnieki nav pārņēmuši mājas pārvaldīšanu, ir piemērojami Ministru Kabineta 2008.gada

9.decembra noteikumi Nr.1014 „Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu" (spēkā no 2008.gada 18.decembra līdz 2013.gada 24.septembrim), saskaņā ar kuru 2.pielikumu noteikts, ka pārvaldnieks obligāti veicamo dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas darbu plānotā ieņēmumu un izdevumu tāmes kopsavilkuma 7.punktā paredz savu peļņu. Ņemot vērā minēto, atbildētājs lūdz prasītāju iesniegt 2.pielikumā minētās tāmes par parāda aprēķina periodu.

Atbildētājs atsaucas uz likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta astoto daļu, Komerclikuma 1.panta otro daļu un norāda, ka saskaņā ar ierakstiem komercreģistrā prasītājas darbības veids ir nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata.

Neatkarīgi no tā vai dzīvojamās mājas dzīvokļa īpašnieki ir vai nav pārņēmuši pārvaldīšanas funkcijas, prasītāja, atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma un Civillikuma normām, ir mājas valdītāja pilnvarotā persona, kura savu pakalpojumu sniedz par atlīdzību.

Līdz ar to prasītāja savus pārvaldīšanas pakalpojumus atbildētājam ir sniegusi kā komersants, un tādejādi ir piemērojamas Komerclikuma normas attiecībā uz noilgumu un ir jākonstatē vai ir iestājies noilguma pārtraukums vai nē.

Vispārējo saistību tiesību noilguma termiņu noteic Civillikuma 1895.pants, saskaņā ar kuru visas saistību tiesības, kuras nav noteikti izņemtas no noilguma ietekmes un kuru izlietošanai nav likumā noteikti īsāki termiņi, izbeidzas, ja tiesīgā persona tās neizlieto desmit gadu laikā.

Noilguma institūts civiltiesībās ir veidots ar mērķi novērst ilgstošu nenoteiktību mantiskajās attiecībās, radīt skaidrību par tiesībām un pienākumiem, kas varētu būt strīdus priekšmets, bet ieinteresētā persona ilgstoši nav centusies panākt savu tiesību atzīšanu vai realizēšanu *(sk. Civillikuma komentāri. Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. - Rīgā: Mans īpašums, 1998., 357.lpp.).*

Noilguma iestāšanās tiesiskās sekas ir saistības tiesības izbeigšanās (Civillikuma 1910.pants).

Saskaņā ar Civillikuma 1896.pantu noilgums sāk tecēt ar to dienu, kurā prasījums ir tā nodibināts, ka pret parādnieku, kas nav izpildījis savu pienākumu, nekavējoties var celt prasību, kaut arī tomēr vēl nebūtu ne parādnieks liedzies izpildīt, ne arī kreditors viņam to atgādinājis. Saskaņā ar to noilguma tecējuma iesākumam terminētiem prasījumiem vajadzīgs -lai termiņš jau būtu notecējis.

Atbildētājs, atsaucoties uz Civillikuma 1896.pantu un tiesību doktrīnā vairākkārt atzīto, ka noilguma termiņa tecēšana netiek pārtraukta, ja prasības pieteikumu (lūgumu) nosūta atpakaļ iesniedzējam *(sk. Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 307.lpp; Čakste K. Civilprocess. 1937.-1940.gada lekcijas. Rīga: SIA „Grāmata", 2016, 81.lpp.),* norāda, ka prasības pieteikuma iesniegšana tiesā nav pielīdzināma prasības celšanai, prasības pieteikuma iesniegšana pati par sevi nepārtrauc noilguma termiņa tecējumu.

Līdz ar to, tas, ka prasītāja 2014.gada 10.septembrī iesniedza tiesā pieteikumu par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, kā rezultātā tiesa pieņēma lēmumu par tiesvedības izbeigšanu, nepārtrauca noilgumu. Tādējādi, atbilstoši Komerclikuma 389.panta jēgai un saturam, konkrētajā lietā ir piemērojami Komerclikuma D daļas nosacījumi, tajā skaitā Komerclikuma 406.pants. No minētā secināms, ka noilguma termiņš no komercdarījuma izrietošajiem prasījumiem, kuri slēgti līdz 2010.gadam, iestājas 2013.gada 1.janvārī, jo normatīvajos aktos patērētāju tiesību aizsardzības jomā vai citos likumos nav noteikts citādi.

Judikatūrā atzīts, ka kreditora atgādinājums ir darījums Civillikuma 1403.panta izpratnē, jo tas, pārtraucot noilgumu, groza starp kreditoru un parādnieku pastāvošās tiesiskās attiecības. Tādēļ uz šo atgādinājumu attiecināmi vispārīgie noteikumi par gribas izteikumu. Viena līdzēja gribai nav nozīmes, ja tā netiek darīta zināma otram līdzējam. Tādēļ, lai gan atgādinājums formāli ir vienpusējs darījums - to var veikt kreditors viens pats bez parādnieka piekrišanas, tomēr tas groza iepriekš nodibinātās [..] divpusējās tiesiskās attiecības. Līdz ar to, lai šāds atgādinājums varētu grozīt iepriekš pastāvējušās divpusējās tiesiskās attiecības, tas ir jādara zināms parādniekam. Atgādinājumam, lai tas būtu ielasāms Civillikuma 1905.pantā, ir jābūt paziņotam individuāli un personiski parādniekam, un tajā jābūt nepārprotami paustai kreditora gribai prasīt konkrētas saistības izpildi *(sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 4.jūlija spriedumu lietā Nr.SKC 248/2017).*

No Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2017.gada 16.oktobra spriedumā izteiktām atziņām lietā Nr.C30425814, SKC-369/2017, izriet, lai noilgums būtu atzīstams par pārtrauktu, ir jāpierāda brīdinājuma izsniegšanas fakts. Konkrētajā gadījumā lietas materiālos nav iesniegti rakstveida pierādījumi par brīdinājuma izsniegšanu atbildētājam.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka noilgums nav pārtraukts, līdz ar to tas ir iestājies un prasītājai nav tiesības celt prasību tiesā pret atbildētāju par parāda piedziņu.

Atbildētājs norāda, ka tāmes par parāda aprēķina periodu nav saņēmis, bet tās pierādītu, vai prasītāja, sniedzot konkrētajā dzīvojamā mājā pārvaldīšanas pakalpojumus, ir saņēmusi atlīdzību par pakalpojumu sniegšanu vai nē (lietas 114.-115.lapa).

Tiesas sēdē apelācijas sūdzības iesniedzējas prasītājas SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" pārstāvis /pers. B/ uzturēja prasību un apelācijas sūdzību uz tajās norādītajiem pamatiem.

Atbildētājs/pers. C/ uz tiesas sēdi neieradās, paskaidrojumos par prasītājas iesniegto apelācijas sūdzību atbildētājs lūdz izskatīt lietu bez viņa klātbūtnes.

Zemgales apgabaltiesa, ņemot vērā, ka par lietas izskatīšanu atbildētājam /pers. C/ paziņots Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmās daļas noteikumiem atzina, ka lieta izskatāma bez atbildētāja klātbūtnes.

Motīvu daļa

Zemgales apgabaltiesa, noklausījusies apelācijas sūdzības iesniedzējas prasītājas SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" pārstāvja /pers. B/ paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos pierādījumus, apelācijas sūdzības motīvus, atzīst, ka prasītājas SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" prasība un apelācijas sūdzība nav pamatotas, prasība ir noraidāma pilnīgi.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas noteikumiem apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts apelācijas sūdzībā.

No prasītājas SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" apelācijas sūdzības izriet, ka Ogres rajona tiesas 2018.gada 15.februāra spriedums tiek pārsūdzēts pilnā apjomā.

Civilprocesa likuma 432.panta piektajā daļā noteikts, ka, ja apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka Ogres rajona tiesas 2018.gada 15.februāra spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to Zemgales apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma argumentācijai un saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas noteikumiem atzīst, ka Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus apelācijas instances tiesas sprieduma motīvu daļā nav nepieciešams norādīt.

Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka prasītājas SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" apelācijas sūdzība nav pamatota turpmāk norādīto argumentu dēļ.

Prasītāja SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" kā Rīgas pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Purvciema nami" (tā prasības pieteikumā) tiesību pārņēmēja, lūdz piedzīt no atbildētāja /pers. C/ parādu par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu un saņemtajiem komunālajiem pakalpojumiem par laika periodu no 2004.gada 1.janvāra līdz 2011.gada 2.novembrim 3674,38 EUR un likumiskos nokavējuma procentus 334,53 EUR saskaņā ar Civillikuma 701., 705., 863., 1071., 1402., 1759., 1765.pantu, likuma „Par dzīvokļa īpašumu", kas bija spēkā līdz 2010.gada 31.decembrim, Dzīvokļa īpašuma likuma 10.pantu, likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta septīto daļu.
Prasība tiesā celta 2016.gada 18.februārī.

Lietā nav strīda, ka atbildētāja /pers. C/ īpašuma tiesības uz dzīvokļa īpašumu /Dzīvokļa īpašums/(turpmāk arī Dzīvoklis) bija nostiprinātas Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas Zemesgrāmatu nodaļas Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs/n o 2011.gada 7.oktobra līdz 2011.gada 9.novembrim, pamatojoties uz 2011.gada 28.septembra mantojuma apliecību (par tiesībām uz mantojumu pēc likuma) (lietas 8.lapa).

Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka pirmās instances tiesa, izšķirot strīdu, nepamatoti piemērojusi Komerclikuma normas, tostarp 2010.gada 1.janvārī spēkā stājušās Komerclikuma D daļas, kas noteic, ka no komercdarījuma izrietoši prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš.
Argumentējot savu viedokli, prasītāja norādījusi, ka tai ir pienākums apsaimniekot māju uz likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta septītās daļas pamata, līdz ar to prasītājas un atbildētāja tiesiskās attiecības izriet no likuma. SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" ir pilnvarnieks, jo nekustamā īpašuma tiesiskais valdītājs ir Rīgas pilsētas pašvaldība. SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" noteiktajās attiecībās rīkojas nevis savās, kā komersanta interesēs, bet Rīgas pilsētas pašvaldības un minētās mājas iedzīvotāju interesēs. SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" 100% kapitāla daļas pieder Rīgas pilsētas pašvaldībai, līdz ar to atbilstoši Publiskās personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 1.pantam SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" ir pašvaldības kapitālsabiedrība.
Prasītāja norādījusi, ka atbildētāja maksājumu saistības un parāds nav radies komercdarījuma rezultātā, līdz ar to uz maksājumu parādu nav attiecināms Komerclikuma 406.pants. Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka daudzdzīvokļu māja /adrese/ tika pārvaldīta un apsaimniekota uz pilnvarojuma līguma pamata, nevis komercdarījuma. Starp prasītāju un atbildētāju nebija noslēgts dzīvojamās mājas apsaimniekošanas un pārvaldīšanas līgums. Līdz ar to tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju regulē likuma „Par dzīvokļa īpašumu" normas.

No Tiesu informācijas sistēmas datiem redzams, ka tiesu praksē pastāv atšķirīgi viedokļi attiecībā uz Komerclikuma normu piemērošanu līdzīgās lietās.

Zemgales apgabaltiesa 2016.gada 27.oktobra spriedumā civillietā Nr.C10066713 piekrītot Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 10.augusta sprieduma civillietā Nr.C24174015 (CA-2183-16/24) un 2016.gada 11.oktobra sprieduma civillietā Nr.C28259816 (CA-3573-16/29) argumentācijai, atzina par nepamatotu prasītājas SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" viedokli, ka starp pusēm nav noslēgts komercdarījums Komerclikuma 388.panta izpratnē, tādēļ Komerclikuma 406.panta noteikumi par noilgumu nav piemērojami.

SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" apelācijas sūdzībā izteiktie argumenti ir analogi Zemgales apgabaltiesas 2016.gada 27.oktobra spriedumā civillietā Nr.C10066713 izvērtētajiem argumentiem un nav konstatējami apstākļi, kas tiesai dotu pamatu mainīt iepriekš izteikto viedokli strīdus jautājumā.

Zemgales apgabaltiesa par nepamatotu atzīst apelācijas sūdzības iesniedzējas viedokli, ka prasītājas sniegtais pakalpojums nav komercdarījums, un prasītājas un atbildētāja tiesiskās attiecības nav komercattiecības tā iemesla dēļ, ka prasītājai ir pienākums apsaimniekot māju uz likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta septītās daļas pamata, pušu attiecības neizriet no savstarpēji noslēgta līguma.

Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām" 14.panta pirmās daļas 1., 2.punktu un trešo daļu, pašvaldībām, pildot savas funkcijas, likumā noteiktajā kārtībā ir tiesības veidot pašvaldību iestādes, dibināt biedrības vai nodibinājumus un kapitālsabiedrības; iegūt un atsavināt kustamo un nekustamo mantu, privatizēt pašvaldības īpašuma objektus, slēgt darījumus, kā arī veikt citas privāttiesiska rakstura darbības. Savu funkciju izpildes nodrošināšanai likumā noteiktajos gadījumos pašvaldības izdod saistošus noteikumus.

Likuma „Par pašvaldībām" 15.panta ceturtā daļa noteic, ka no katras autonomās funkcijas izrietošu pārvaldes uzdevumu pašvaldība var deleģēt privātpersonai vai citai publiskai personai. Pārvaldes uzdevuma deleģēšanas kārtību, veidus un ierobežojumus nosaka Valsts pārvaldes iekārtas likums.

Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40.panta otrās daļas un 41.panta pirmās daļas noteikumiem, publiska persona var deleģēt privātpersonai un citai publiskai personai (turpmāk — pilnvarotā persona) pārvaldes uzdevumu, ja pilnvarotā persona attiecīgo uzdevumu var veikt efektīvāk. Publiska persona var deleģēt pārvaldes uzdevumus, kuru izpilde ietilpst šīs publiskās personas vai tās iestādes kompetencē. Deleģējot pārvaldes uzdevumus, par funkcijas izpildi kopumā atbild attiecīgā publiskā persona.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2011.gada 28.septembra spriedumā lietā Nr.SKC – 232/2011 norādījis: „Realizējot likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta septītajā daļā noteikto pašvaldības pienākumu pārvaldīt un apsaimniekot dzīvojamo māju līdz tās pārvaldīšanas tiesību nodošanai dzīvokļu īpašnieku sabiedrībai vai ar dzīvokļu īpašnieku savstarpēju līgumu pilnvarotai personai, Rīgas dome saskaņā ar tās 2007.gada 12.jūnija lēmumu Nr.2516 ir nodevusi Rīgas pašvaldības kapitālsabiedrībām (..) Rīgas pilsētas pašvaldības funkcijās ietilpstošo valsts pārvaldes uzdevumu izpildi, kas saistīti ar pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošo dzīvojamo māju pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, komunālo pakalpojumu organizēšanu šo māju iedzīvotājiem (..). Šobrīd Rīgas dome saskaņā ar tās 2011.gada 1.marta saistošo noteikumu Nr.114 „Rīgas pilsētas pašvaldības nolikums" 17.punktu un 3.pielikumu Rīgas pilsētas pašvaldības īpašumā un valdījumā esošo dzīvojamo māju pārvaldīšanai un apsaimniekošanai, tām piegulošo teritoriju labiekārtošanai un sanitārās tīrības nodrošināšanai, komunālo pakalpojumu organizēšanai šo māju iedzīvotājiem

(ūdensapgāde un kanalizācija, siltumapgāde, sadzīves atkritumu apsaimniekošana), veicot publiskas personas komercdarbību nozarē, kurā tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu, ir izveidojusi sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Rīgas namu pārvaldnieks"."

Rīgas domes 2011.gada 1.marta saistošo noteikumu Nr.114 „Rīgas pilsētas pašvaldības nolikums" 3.pielikuma (Kapitālsabiedrības, kurās pašvaldībai pieder kapitāla daļas (akcijas) un kuras nodrošina pašvaldības funkciju (uzdevumu) izpildi) 2.punktā (redakcijā no 2016.gada 19.februāra) noteikts, ka SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" nodrošina Rīgas pilsētas pašvaldības īpašumā, valdījumā un pārvaldīšanā esošo dzīvojamo māju pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, tām piegulošo teritoriju labiekārtošanu un sanitāro tīrību, komunālo pakalpojumu organizēšanu šo māju iedzīvotājiem (ūdensapgāde un kanalizācija, siltumapgāde, sadzīves atkritumu apsaimniekošana), veicot komercdarbību stratēģiski svarīgā nozarē, kurā tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā.

No Lursoft datu bāzes redzams, ka SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" darbības veids ir nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata.

Saskaņā ar Komerclikuma 1.panta pirmo daļu komersants ir komercreģistrā ierakstīta fiziskā persona (individuālais komersants) vai komercsabiedrība (personālsabiedrība un kapitālsabiedrība) (Komerclikuma 1.panta pirmā daļa).

Atbilstoši Komerclikuma 1.panta otrās daļas noteikumiem komercdarbība ir atklāta saimnieciskā darbība, kuru savā vārdā peļņas gūšanas nolūkā veic komersants. Komercdarbība ir viens no uzņēmējdarbības veidiem (Komerclikuma 1.panta otrā daļa).

Saskaņā ar Komerclikuma 1.panta trešo daļu saimnieciskā darbība ir jebkura sistemātiska, patstāvīga darbība par atlīdzību.

Komerclikuma 2.pants noteic, ka, ja komersants ir ierakstīts komercreģistrā, nav pieļaujama ieruna par to, ka saimnieciskā darbība, kas veikta, izmantojot komercreģistrā ierakstīto firmu, nav komercdarbība.

Tiesību doktrīnā atzīts: „(..) ja komersants, izmantojot savu firmu, ir noslēdzis darījumu, kurš atbilst saimnieciskās darbības pazīmēm, viņš nevar celt ierunu, ka tā nav bijusi viņa komercdarbība. Tomēr, ja darbība neatbilst saimnieciskās darbības pazīmēm, tad to arī nevar uzskatīt par komercdarbību (piemēram, dāvinājums (..)." *(Strupišs A. Komerclikuma komentāri. A daļa. Komercdarbības vispārīgie noteikumi.-Rīga, „A.Strupiša juridiskais birojs" SIA, 2003, 29.lpp.).*

Prasītāja, apsaimniekojot dzīvojamās mājas saskaņā ar Dzīvojamo māju pārvaldīšanas līgumu (agrāk - saskaņā ar Nekustamo īpašumu apsaimniekošanas pilnvarojuma līgumu) un saņemot no dzīvokļu īpašniekiem maksu par dzīvojamās mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu un maksu par dzīvokļos saņemtajiem komunālajiem pakalpojumiem, veic saimniecisko darbību Komerclikuma 1.panta trešās daļas izpratnē, jo pakalpojumi dzīvokļu īpašniekiem netiek sniegti bez atlīdzības. Tādējādi, realizējot tai deleģētās tiesības un pienākumus, SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" veic komercdarbību un tiesiskajās attiecībās ar atbildētāju rīkojas kā komersants.

Saskaņā ar Komerclikuma 388.pantu komercdarījumi ir komersanta tiesiskie darījumi, kas saistīti ar komercdarbību. Komerclikuma
389.pants noteic, ka, ja darījums ir komercdarījums tikai vienam no darījuma dalībniekiem, šā likuma noteikumi par komercdarījumiem ir vienlīdz piemērojami arī pārējiem darījuma dalībniekiem, ciktāl normatīvajos aktos patērētāju tiesību aizsardzības jomā vai citos likumos nav noteikts citādi.

Citas komercdarījuma pazīmes Komerclikumā nav definētas, Komerclikums arī neprasa noteiktu komercdarījuma noslēgšanas kārtību un formu.

Rakstveida līgums starp prasītāju un atbildētāju netika noslēgts, faktiski starp pusēm pastāvēja tiesiskās attiecības, kuru ietvaros prasītāja sniegusi atbildētājam un pārējiem dzīvojamā mājā esošo dzīvokļu īpašniekiem pakalpojumus mājas pārvaldīšanā un apsaimniekošanā.

Atbilstoši Komerclikuma 3.panta pirmās un otrās daļas noteikumiem komercdarbību regulē Komerclikums, Civillikums un citi likumi, kā arī Latvijas Republikai saistošās starptautisko tiesību normas. Civillikuma noteikumi piemērojami tiktāl, ciktāl Komerclikumā vai citos komercdarbību regulējošos likumos nav noteikts citādi.

Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā nav konstatējami apstākļi, kas dotu pamatu nepiemērot Komerclikuma normas strīdus tiesiskajām attiecībām.

Apstāklis, ka prasītāja SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" veic dzīvojamo māju pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, realizējot Rīgas pilsētas pašvaldības doto uzdevumu, kas izriet no likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta septītās daļas (līdz 2008.gada 26.martam - 50.panta trešās daļas), un paredz pašvaldības pienākumu pārvaldīt un apsaimniekot dzīvojamo māju līdz dzīvojamās mājas pārvaldīšanas tiesību nodošanai dzīvokļu īpašnieku sabiedrībai vai ar dzīvokļu īpašnieku savstarpēju līgumu pilnvarotai personai, savukārt Dzīvokļa īpašuma likuma 10.pants (līdz 2010.gada 31.decembrim - likuma „Par dzīvokļa īpašumu" 12.pants) noteic dzīvokļa īpašnieka pienākumu segt dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumus un samaksāt par saņemtajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar šī dzīvokļa īpašuma lietošanu, nedod pamatu secināt, ka prasītājas un atbildētāja tiesiskās attiecības nav komercattiecības, jo prasītāja ir ierakstīta komercreģistrā un veic saimniecisko darbību, cita starpā, sniedzot minētos pakalpojumus dzīvojamo māju dzīvokļu īpašniekiem.

Tas fakts, ka pušu savstarpējie pienākumi izriet no likuma, kas ierobežo līgumu noslēgšanas brīvību, nedod pamatu secināt, ka pušu tiesiskās attiecības nav atzīstamas par komercdarījumu, pastāvot komercdarījuma pazīmēm Komerclikuma minēto normu izpratnē.

Atbilstoši Civillikuma 1402.panta noteikumiem saistību tiesības rodas vai no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Civillikuma 1403.pants noteic, ka tiesisks darījums ir atļautā kārtā izdarīta darbība tiesisku attiecību nodibināšanai, pārgrozīšanai vai izbeigšanai.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2011.gada 13.aprīļa spriedumā lietā Nr.SKC-43/2011 norādījis: „Viena no līguma brīvības principa izpausmēm, kā atzīts juridiskajā doktrīnā, ir līguma noslēgšanas brīvība, kas nozīmē, ka katrs tiesību subjekts var brīvi izlemt, vai noslēgt līgumu. Tajā pašā laikā ir arī norādīts, ka katrai no līguma brīvības principa izpausmēm likumā ir noteikti ierobežojumi *(Kaspars Balodis. Ievads civiltiesībās.*

Apgāds Zvaigzne ABC, 2007, 177.lpp.). Šāds ierobežojums, piemēram, ir ietverts Darba likumā, nosakot atšķirīgas attieksmes aizliegumu, kas ierobežo darba devēja iespēju pilnīgi brīvi izvēlēties darbinieku, ar kuru slēgt darba līgumu (..). Senāta ieskatā, līguma slēgšanas brīvības ierobežojums var arī nebūt strikti noteikts likumā, bet tas var izrietēt no apstākļiem un būt nepieciešams, lai tiktu sakārtotas tiesiskās attiecības, piemēram, piespiedu nomas gadījumā."

Tādējādi likuma noteikumi, kas ierobežo līguma slēgšanas brīvību, bet ir vērsti uz likumdevēja noteiktā mērķa sasniegšanu, neietekmē tiesiska darījuma spēka esamību, kā arī konkrētajā gadījumā nedod pamatu uzskatīt, ka prasītājas un atbildētāja tiesiskās attiecības nav komercattiecības.

Apstāklis, ka prasītāja SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" ir Rīgas pilsētas pašvaldības dibināta komercsabiedrība un veic komercdarbību dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas jomā, realizējot Rīgas pilsētas pašvaldības deleģēto uzdevumu, kas izriet no likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta septītās daļas, nedod pamatu atzīt, ka strīdus tiesiskajām attiecībām nav piemērojamas Komerclikuma normas. Turklāt nedz Komerclikums, nedz speciālo tiesību normas nenoteic, ka, gadījumā, ja komersants veic tam pašvaldības deleģēto funkciju, Komerclikuma noteikumi attiecībās ar patērētājiem nav piemērojami.

Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka Ogres rajona tiesa pamatoti, izšķirot strīdu, piemērojusi Komerclikuma normas, atzīstot, ka pušu attiecībām ir piemērojami nevis Civillikuma 1895.panta noteikumi par 10 gadu noilgumu, bet Komerclikuma 406.panta norma par 3 gadu noilgumu.

Saskaņā ar Komerclikuma Pārejas noteikumu 16.punktu triju gadu noilguma termiņš skaitāms no 2010.gada 1.janvāra attiecībā uz parādu, kas aprēķināts līdz 2009.gada 31.decembrim, savukārt attiecībā uz parādu, kas aprēķināts no 2010.gada 1.janvāra līdz 2011.gada 2.novembrim, noilguma termiņš skaitāms no datuma, kurā bija apmaksājams attiecīgais rēķins par katra nākamā mēneša maksājuma summu.

Pirmās instances tiesa kļūdaini secināja, ka noilguma termiņa tecējums attiecībā uz visu prasītājas aprēķināto parādu skaitāms no 2010.gada 1.janvāra, bet šī kļūda nav novedusi pie nepareiza sprieduma taisīšanas, jo prasītāja nav iesniegusi pierādījumus, kas dotu pamatu secināt, ka noilguma termiņš tā tecējuma laikā no 2010.gada 1.janvāra līdz prasības celšanai – 2016.gada 18.februārim tika pārtraukts.

No Komerclikuma 3.panta pirmās un otrās daļas noteikumiem un judikatūras - Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2013.gada 26.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKC-1316/2013 (Nr.C29741711) izriet secinājums, ka speciālām tiesību normām priekšroka dodama attiecībā uz noilguma termiņu, kas atšķiras no vispārējā tiesību normā – Civillikuma 1895.pantā paredzētā, bet jautājumā, kas skar noilguma termiņa noteikšanu piemērojamas vispārējās tiesību normas, proti, Civillikuma 1902.-1906.pants.

Civillikuma 1902.pants noteic, ka tiesības izlietošana, ceļot prasību tiesā vai griežoties pie šķīrējtiesas, pārtrauc noilgumu, pie kam jau notecējušais laiks vairs nav ieskaitāms un sāk tecēt jauns noilguma termiņš.

Atbilstoši Civillikuma

1905.pantam, atgādinājums parādniekam pārtrauc noilgumu.

Saskaņā ar Civillikuma

1906.pantu noilgums ir pārtraukts, ja tā tecējuma laikā parādnieks kautkādā kārtā atzīst kreditora prasību.

Lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka norādītajā laika posmā atbildētājam būtu jebkādā veidā atgādināts par parādu, nav arī iesniegti nekādi citi pierādījumi, kas saskaņā ar minētajām Civillikuma normām pārtrauktu noilguma tecējumu.

Apelācijas sūdzībai pievienots 2012.gada 12.oktobra rēķins Nr.13175285/12101, kurā kā maksātājs norādīts /pers. C/, adrese /adrese/, bet nekādi pierādījumi par rēķina nosūtīšanu un izsniegšanu atbildētājam nav iesniegti.

Prasītāja ir norādījusi, ka 2014.gada 10.septembrī ir iesniegusi tiesā pieteikumu par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā.

No Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas Zemesgrāmatu nodaļas 2014.gada 20.oktobra lēmuma noraksta lietā 3-12/5459 (lietas 93.lapa) redzams, ka SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" 2014.gada 10.septembrī iesniedza Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā pieteikumu pret /pers. C/ par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, bet pieteikums atstāts bez izskatīšanas saskaņā ar Civilprocesa likuma 406.^{6} pantu sakarā ar to, ka parādniekam nebija iespējams izsniegt brīdinājumu.

Zemgales apgabaltiesa, ņemot vērā judikatūras atziņas, atzīst, ka pieteikuma par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā iesniegšana tiesā apstākļos, kad pieteikums atstāts bez izskatīšanas, tādēļ, ka brīdinājuma izsniegšana parādniekam nebija iespējama, nepārtrauc noilguma tecējumu Civillikuma 1902.panta izpratnē, jo nav pielīdzināma prasības celšanai tiesā.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments 2017.gada 16.oktobra spriedumā lietā Nr.SKC?369/2017, atsaucoties uz tiesību doktrīnas atziņām, norādījis: „(..) prasības pieteikuma iesniegšana tiesā nav pielīdzināma prasības celšanai, prasības pieteikuma iesniegšana pati par sevi nepārtrauc noilguma termiņa tecējumu (..)."

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments 2017.gada 16.oktobra spriedumā arī norādījis: „Judikatūrā atzīts, ka kreditora atgādinājums ir darījums Civillikuma 1403.panta izpratnē, jo tas, pārtraucot noilgumu, groza starp kreditoru un parādnieku pastāvošās tiesiskās attiecības. Tādēļ uz šo atgādinājumu attiecināmi vispārīgie noteikumi par gribas izteikumu. Viena līdzēja gribai nav nozīmes, ja tā netiek darīta zināma otram līdzējam. Tādēļ, lai gan atgādinājums formāli ir vienpusējs darījums – to var veikt kreditors viens pats bez parādnieka piekrišanas, tomēr tas groza iepriekš nodibinātās [..] divpusējās tiesiskās attiecības. Līdz ar to, lai šāds atgādinājums varētu grozīt iepriekš pastāvējušās divpusējās tiesiskās attiecības, tas ir jādara zināms parādniekam. Atgādinājumam, lai tas būtu ielasāms Civillikuma 1905.pantā, ir jābūt paziņotam individuāli un personiski parādniekam, un tajā jābūt nepārprotami paustai kreditora gribai prasīt konkrētas saistības izpildi (*sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 4.jūlija spriedumu lietā Nr.SKC 248/2017*)."

Konstatējot, ka prasījumam ir iestājies noilgums, pirmās instances tiesa pamatoti, ievērojot judikatūras atziņas, prasību noraidījusi, atzīstot, ka prasījuma noilgums ir pamats prasības noraidīšanai, tai skaitā, arī par likumisko nokavējumu procentu piedziņu, jo blakus prasījums izbeidzās vienlaikus ar galveno prasījumu.

Augstākās tiesas Senāts 2010.gada 21.aprīļa spriedumā lietā Nr.SKC-100/2010 norādījis: „Ja, izskatot lietu pēc būtības, tiesa konstatē, ka ir iestājies civiltiesību normās noteiktais noilgums, tad tai jāpārbauda vienīgi jautājumus par noilguma apturēšanu vai pārtraukšanu, bet nav jāskaidro faktiskie apstākļi un jāvērtē pierādījumi, jo noilgums ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai".

Ievērojot izklāstīto, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka prasītājas SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" apelācijas sūdzība nav pamatota, prasība ir noraidāma, kā to pareizi atzinusi Ogres rajona tiesa 2018.gada 15.februāra spriedumā.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot izklāstīto, saskaņā ar Civilprocesa likuma 432., 433., 434.pantu, Zemgales apgabaltiesa

n o s p r i e d a:

SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" prasību pret /pers. C/ par parāda 3674,38 EUR un likumisko procentu 334,53 EUR piedziņu noraidīt pilnīgi.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākajā tiesā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā paredzētajos gadījumos trīsdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas datuma, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesas Aizkraukles tiesu namā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese	(paraksts)	S.Maršāne
Tiesnese	(paraksts)	I.Skudra
Tiesnese	(paraksts)	I.Belicka